

MINISTARSTVO**Nadzor na Hrvatskim studijima**

Zbog sumnje u nepravilnosti u radu na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, na osnovi više zahtjeva pokrenut je upravni nadzor koji će, potvrdilo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja, trajati nekoliko dana.

Upravni nadzor pokrenut je temeljem zahtjeva Saborskoga odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, pučke pravobraniteljice te zaposlenika Fakulteta hrvatskih studija koji su ukazivali na nepravilnosti u radu, kažu u Ministarstvu. Nadzor će, ističu, trajati nekoliko dana, a za izradu konačnog nalaza i mišljenja bit će potrebno više vremena. (h)

POVJERENSTVO ZA SUKOB INTERESA**Troje dužnosnika povrijedilo zakon**

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa utvrdilo je jučer da je troje dužnosnika povrijedilo zakon, ali im neće izreći sankciju jer im je prestao mandat, dok je u dva slučaju odlučilo pokrenuti postupak. Povjerenstvo je odlučilo pokrenuti postupak u vezi s ravnateljicom uprave u Ministarstvu poljoprivrede Tatjanom Karačić i zamjenikom načelnika Općine Sućuraj Predragom Trajkovićem. Povreda zakona utvrđena je u slučaju potpredsjednika Vlade i ministra obrane do 2020. Damira Krstičevića te u slučaju pomoćnice ministra prostornog uređenja, graditeljstva i državne do 2021. Maje-Marije Nahod. Njima i gradonačelnici Orahovice do 2020. Ana-Mariji Petin utvrđen je nesklad između podataka koje su stavili u imovinsku karticu, ali im se neće izreći sankcija jer im je prestao mandat, kazala je predstojnica Ureda Povjerenstva Majda Uzelac.

MAJDA UZELAC, predsjednica Povjerenstva

Naše najveće blago prostor prepušten je volji lokalnih šerifa

Mi smo jedina zemlja u Europi u kojoj možeš dobiti koncesiju na 99 godina, što je kategorija iz doba kolonijalizma. Svu smo ekonomiju objesili na jedan klin – turizam, koji će se slomiti...

DINO STANIN/POSEBNA PONUDA

ARHITEKT I AKADEMIK NIKOLA BAŠIĆ: Pitam sve, počevši od građana Hrvatske do onih koji pišu strategije turističkog razvoja i u Saboru donose zakone, a na kraju i hrvatsku Vladu, dokad će tolerirati činjenicu da sve fekalne vode iz tih brodova završavaju u moru

Dijana Jurasic

Znanstveno vijeće za turizam i prostor HAZU s predsjednikom akademikom i arhitektom Nikolom Bašićem još krajem 2021. u Izjavi za javnost o prijetnji sruza turizma i hrvatskog prostora upozorilo je da je 21. stoljeće na obali obilježeno nekretničkom ekspanzijom, kaotičnom urbanizacijom, gomilanjem smještajnih kapaciteta bez ikakve ideje o kraju i koncu kaotične urbanizacije obale, ističući da nam je nužan turizam koji neće poticati puzajuću kolonizaciju i dramatičnu devastaciju nacionalnog prostora. No, devastacija obale i puzajuća kolonizacija se nastavlja, a strani vlasnici nekretnina uz obalu ponašaju se jednako, ako ne i gore od domaćih jer znaju da kod nas vlada nered, pijani turisti mokre po Dioklecijanovoj palači...

Fekalne vode direktno u more

Bašić, autor zadarskih instalacija Pozdrav Suncu i Morskih orgulja te niza arhitektonskih zdanja, konstatira da je, nažalost, reakcija na Izjavu kojom su se obratili hrvatskoj javnosti bila vrlo mlaka, a iz političkog miljea je posve izostala.

– Različiti ljudi osobno, a poneki institucionalno upozoravaju na nedopustivo gospodaranje našim najvećim resursom – prostorom. No, nema na to odjeka, osobito u političkom prostoru. Još nismo dovoljno osvjestili težinu tog stanja i problemi se guraju pod tepih u ime "famnog razvoja" koji donosi turizam. Ne radi se tu samo o našim povijesnim jezgrama koje se pretvaraju u ljušturu, u mrtve gradove. Jednom sam Dubrovnik usporedio s lakiranim škampom kojeg su posisali turisti, što su mi neki Dubrovčani zamjerali, a ja sam tom metaforom htio protresti javnost da shvati da stvari dalje ovako ne mogu ići. Mi smo mala zemlja koja u svoj prostor prima 40% svjetske nautičke flote u charter. Pitam sve, počevši od građana Hrvatske do onih koji pišu strategije turističkog razvoja i u Saboru donose zakone, a na kraju i hrvatsku Vladu, dokad će tolerirati činjenicu da sve fekalne vode iz tih brodova završavaju u moru? Brodovi, doduše, ne mogu ni isploviti na more dok nema ugrađen rezervoar za prikupljanje otpadnih voda, ali zašto mi koji udomljavamo 40% svjetskog nautičkog prometa u charteru ne možemo stvoriti uvjete u kojima se ti rezervoari mogu isprazniti u komunalni sustav koji će dalje tretirati te otpadne vode, nego sve završavaju u moru? Isto se

događa sa smećem iz brodova – upozorava Bašić.

U nacionalnom parku Kornati dnevno na vezu, dodaje, može biti 400 do 500 brodova, dvije su marine i 40-ak restorana, a ni jedan od tih objekata nema riješen problem otpadnih voda. Sve završavaju direktno u moru, i s brodova i otočnog obalnog prostora. Vlada uvjerenje da bismo, kad bismo bili tako rigorozni i štitili okoliš od razornog otiska nautičkog turizma na okoliš, izgubili velik dio tih nautičara. Za takvima ne treba žaliti. Radije se okrenimo onima koji bi došli upravo zbog takve zaštite. To su, ističe, pitanja koja se moraju naći u žarištu rasprave o prijedlogu novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama.

– U političkom prostoru Hrvatske nisam, kada se govori o turističkim regijama izloženima nekretničkom ataku na prostor, čuo ni jednu suvislu političku ideju koja bi se odredila prema njegovoj budućnosti. Ta se pitanja sustavno guraju pod tepih jer mi na vatri izgaranja prostora grijemo svoju ekonomiju i BDP. Stranci se ponašaju još gore od domaćih pa, primjerice, Nijemci koji su poslovično discipliniran narod kad dođu tamo gdje vlada nered postaju najneuredniji. Državu čine ljudi kao zajednica, prostor na kojem obitava ta zajednica i suverena vlast. Kako mi stojimo na

ta tri stupa državnosti? Gdje su nam ljudi, gdje nam je suverenitet i gdje nam je prostor, i čiji je to prostor? Budućnost je takva da, ako ovako nastavimo, nećemo opstati u onom obliku koji je određen definicijom države – kaže Bašić.

Pitam ga zašto primjerice u Beču turisti ne mokre po središtu grada kao u Splitu?

– Najrazvijenije zemlje EU-a s puno snažnijim turizmom od našeg u svom BDP-u nemaju toliku zastupljenost turizma kao mi. Mi smo svu ekonomiju objesili na jedan klin – turizam, koji će se slomiti pod tim teretom kad-tad. Kad spominjete Beč ili Španjolsku i Italiju, koje su najjače europske turističke zemlje, u njima je zastupljenost turizma u odnosu na druge djelatnosti i u usporedbi s nama beznačajna. Zato Beč može održati disciplinu turista, zato nova gradonačelnica Barcelone može izaći sa sloganom 'turisti, idite ća' i mogu provoditi mjere destimuliranja dolazaka turista koji ne poštuju njihovu kulturu i dolaze "raubati" prostor. Ali ako nemaš kruha, sve ćeš to dopustiti – slikovito kaže.

Pomorsko dobro pripada svima

Je li opravdan strah građana da bi nakon donošenja novog Zakona o pomorskom dobru moglo doći do privatizacije plaža?

– Diglo se tu dosta tenzija i u toj dreki ima opravdanih strahova, ali i politikantstva. Bitno je da ljudi znaju da pomorsko dobro nije ničije vlasništvo nego pripada svim građanima Hrvatske, vlasništvo je svih nas. Znanstveno vijeće za turizam HAZU pokrenulo je projekt koji se bavi istraživanjem socioekonomskih aspekata koncesija na pomorskom dobru u Hrvatskoj. Mi smo jedina zemlja u Europi u kojoj možeš dobiti koncesiju na 99 godina, što je kategorija iz doba kolonijalizma. Europske intencije zasnovane su na koncesijskim rokovima od 10, 15, 20, maksimalno 25 godina. Kako je moguće u današnje vrijeme da su Kupari dani u koncesiju na 99 godina? Tu su nam nužni veliki zaokreti u legislativi. Kao arhitekt posebno sam osjetljiv što je prostor, koji je nakon ljudi naše najveće nacionalno blago, danas prepušten volji lokalnih šerifa koji raznoraznim koncesijskim odobrenjima otvaraju mogućnosti za manipulacije čiji je krajnji rezultat nepovratna devastacija prostora. To je područje velike koruptivne privlačnosti, izvan bilo kakvog učinkovitog nadzora. Ne bojim se da će intencija Zakona o pomorskom dobru i lukama biti privatizacija plaža, uvjeren sam da neće, ali da će se ostvariti neke nove pretpostavke za upravljanje tim prostorom koje će biti izmanipulirane i proizvesti kaos u prostoru u to sam uvjeren – zaključuje Bašić, dodajući da smo, nažalost, derogirali prostorno planiranje na svim razinama i pretvorili ga u instrument za ostvarivanje trenutanih interesa, a ne za očuvanje i razvoj prostora. ●